

Pleistocene vleesvliegenpuparia uit hoornpitten van *Bison priscus*

Marcel Vervoenen

SAMENVATTING

Beschrijving van een derde ontdekking in België van fossiele vleesvliegenpuparia uit de horens van een schedel van *Bison priscus*. De schedel is afkomstig uit het Vroeg-Weichselien van de fluviatiele afzettingen der "Vlaamse Vallei" te Zemst, België.

SUMMARY

Description of the third discovery in Belgium, of fossil blowfly pupae, out of the horncores of a *Bison priscus* skull of Early Weichselian age from the fluviatile sediments of the "Flemish Valley" at Zemst, Belgium.

In 1982 kwam ik door een werkman in een zandgroeve in het bezit van een zwaar beschadigde schedel van *Bison priscus* (kollektie nr 1x320), waarvan het grootste deel van het midden cranium zelf ontbrak. De totale breedte van het cranium met beide hoornpitten is 132 cm.

De vindplaats is een zandwinning te Zemst, gelegen aan "Bos van Aa" (GERMONPRE, 1986), provincie Brabant, België. De geologische ouderdom wordt gedateerd als Vroeg-Weichselien (BOGEMANS & CASPAR, 1984). De vindplaats is gelegen aan de zuid-oostelijke rand van de "Vlaamse Vallei", met fluviatiele sedimenten van fijn tot grof zand met keitjes.

De zoogdierassemblage wordt ingedeeld bij Zemst IIB (GERMONPRE, 1985) met botten van grijsbruine kleur. De fossilisatietoestand van botten uit deze laag is uitstekend.

De vondst was reeds geheel droog toen ik de delen begon te reinigen in een waterbak. Bij het uitschudden van het zand uit de hoornpitten kwam er telkens een partij vliegenpoppen mee, welke door het feit dat ze droog waren, bleven drijven op het wateroppervlak. Met een keukenzeefje werden de poppen afgeroomd en op dagbladpapier gedroogd.

Op die manier werden er van de vele exemplaren toch nog een 30-tal gered.

Ik ben ervan overtuigd dat, wanneer ik de hoornpitten in vochtige toestand - direkt na de vondstdatum - had gereinigd, ik de puparia nooit zou hebben opgemerkt,

want ze zouden samen met het zand onderaan in de waterbak zijn geraakt en zijn verbrijzeld.

Het is reeds de derde keer dat vleesvliegenpoppen (fam. Calliphoridae) gevonden werden in Pleistocene zoogdierbotten uit de "Vlaamse Vallei", nl. reeds in een *Bison priscus* schedel uit Zemst, Sluiswerken aan het Kanaal van Willebroek (GAUTIER & SCHUMACHER, 1973) en in een wolharige neushoornschedel (*Coelodonta antiquitatis*) uit Dendermonde-Appels (GAUTIER, 1975). Deze beide vondsten werden herkend als de subarctische zwarte vleesvlieg *Protophormia terranova* Robineau-Desvoidy, 1830.

De nieuwe vondst werd tot hiertoe nog niet gedetermineerd, daarom beperk ik mij tot het trekken van de aandacht op de vondstmogelijkheden bij andere onderzoeken.

Het merendeel van deze nieuwe vondst werd door mij gedeponneerd in het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen te Brussel, bij dr. P. Grootaert, afd. Entomologie. Hij was zo vriendelijk mij een aantal stereoscopische foto's te bezorgen. De 5 overblijvende puparia-eksemplaren zijn nog in eigen kollektie.

Adres van de auteur:

Marcel Vervoenen

Beekstraat 86A

B-9300 Aalst, België.

Literatuur:

BOGEMANS F. & CASPAR J.P., 1984. Bulletin de la Société belge de Géologie, 93: p. 245-248.

GAUTIER, A., (1974) 1975. Fossiele vliegenmaden (*Protophormia terranova* Robineau-Desvoidy, 1830) in een schedel van de wolharige neushoorn (*Coelodonta antiquitatis*) uit het Onder-Würm te Dendermonde (O.-VL.) = - Natuurwetenschappelijk Tijdschrift (Gent), 56:76-84.

GAUTIER, A. & SCHUMACHER H., 1973. Puparia of the subarctic blowfly *Protophormia terranova* (Robineau-Desvoidy, 1830) in a skull of a Late Eemian (?) bison at Zemst, Brabant (Belgium). - Palaeogeography, Palaeoclimatology, Palaeoecology, 14: 119-125.

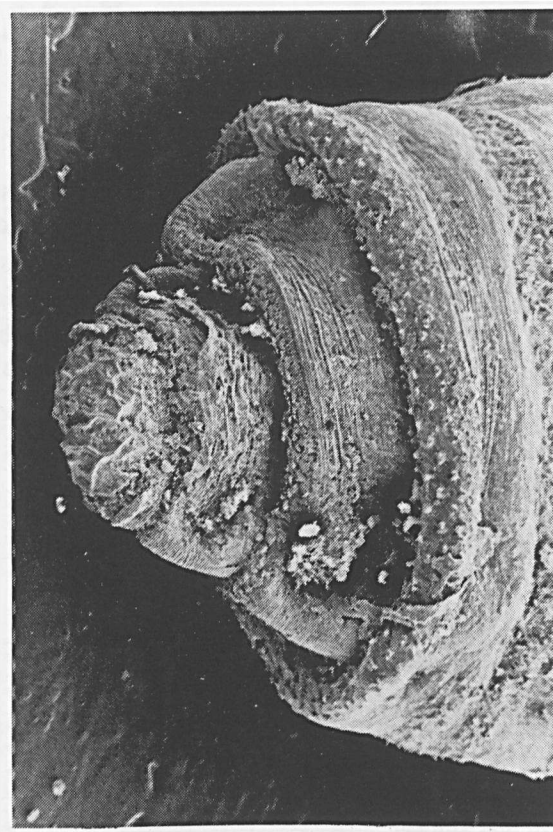
GERMONPRE M., 1985. Some preliminary results on the Upper Pleistocene mammals of the Bos van A at Zemst (Brabant, Belgium). Lutra, 28: p.113-120.

GERMONPRE M., 1986. An anomalous reindeer *Rangifer tarandus* (L., 1758) skull from the Lower Weichselian at the Bos van A, Zemst (Brabant, Belgium). Lutra, vol. 29, 2, p. 320-324.

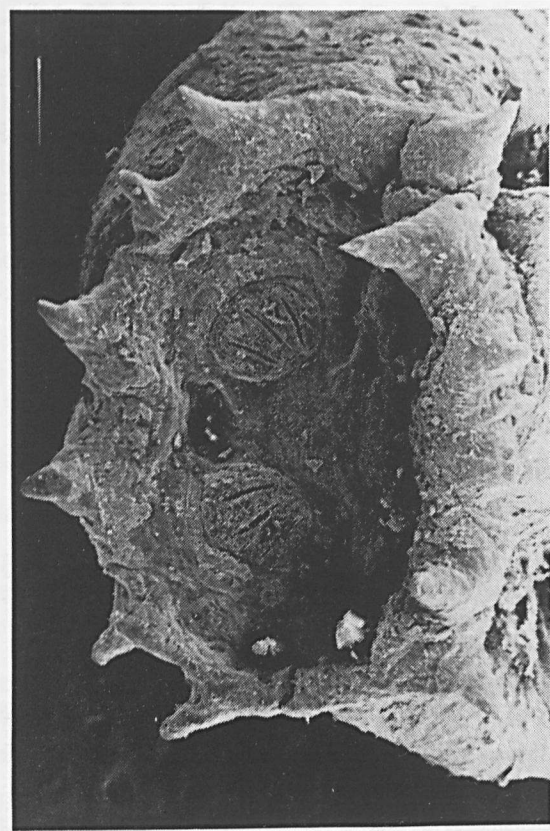
GERMONPRE M., 1989. De Boven-Pleistocene zoogdieren uit de oostelijke uitloper van de Vlaamse Vallei (België). Doctoraatproefschrift, Vrije Universiteit Brussel, Faculteit wetenschappen.

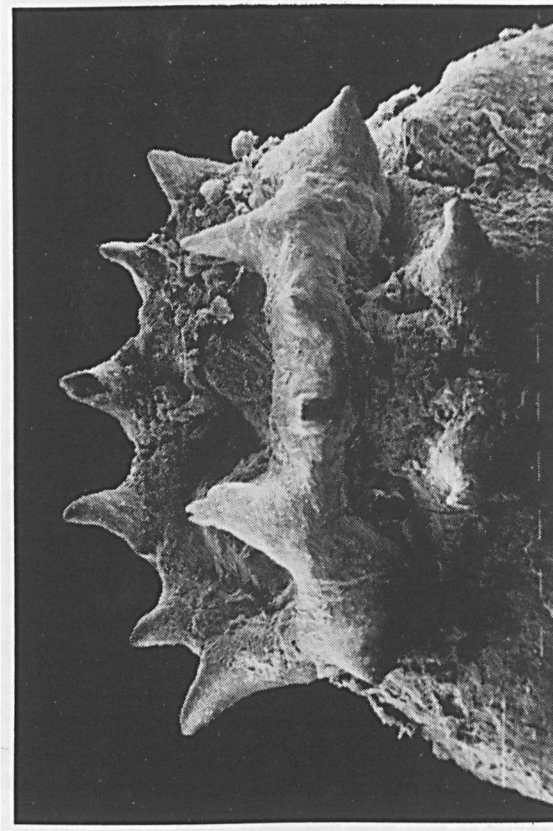
x 13

x 30

x 40

x 40

Stereoscopische R.E.M. foto's gemaakt door de heer J. Cilis, Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen, Brussel, België.
Vergroting: l.b. 13x, r.b. 30x, l.o. 40x, r.o. 40x